

له باره ی پوره ده

(1)

له ده رگای نه دا.. بویه کوژا!

نوری بیخالی

رهنگه پرۆسه ی پوره ده و پیگه یانندن و ناماده کردنی تاك ههستیارتین و گرنگترین ئه رکی خیزان و دامه زراوه کانی تری دهو لهت بیته، دوا ی خیزان قوتابخانه و دامه زراوه کانی تری پوره ده و فیژکردن به ده زگای سه ره کی ده ژمی ردرین، که رۆلی به رچاو ده گپن له پرۆسه ی پوره ده و به ره مه پینانی تاکیکی هوشیاری خاوه ن که سایه تی و پر به خشش.. له فوتابخانه شدا مامۆستا به ئاستی هوشیاری و باگراوندی زانیاری و جوړو شیوازی مامه له وه رهفتاری خو ی، هه روه ها میتوده کانی خویندن کاریگه ری راسته وخویان له پرۆسکه دا هه یه.

زۆر جار واریککه وتوووه قوتابیه ک له بهر چاو ئی سورگردنه وه ی مامۆستا، یان شکاندنه وه ی له بهر ده م هاو پۆله کانیدا، یاخود سزادانی جهسته یی له سه ر رهفتاریکی ساده، ده سته بهرداری خویندن و قوتابخانه بووه و چاره نووسی خو ی داوه ته ده سته قه ده ریکی په نهان، بی ئه وه ی بینیبیتمان مامۆستا هه سته به به رپررسیاریتی کردبیته، له بهر امبه ر ده رهاویشته ترسناک و نیگه تیفه کانی هه ئو یسته که ی.

رهنگه زۆریک له ئیمه مانان که قوتابی بووین، ته نها له بهر ئه وه ی بیرمان چوو بوو نینۆک بکه ین دارکاری کراوین، یان به س به خه یالماندا نه ها تووه که له چونه زوره وه دواکه وتوین و له دوا ی مامۆستا به بی له ده رگادان سه رمان به پۆلدا کردوو ته تیره شق و پر جوین کراوین، یاخود له کاتی خویندنه وه و نوسینه وه دا وشه یه کمان به هه له درکاندوه و یه کیکی ترمان به هه له رینووس کردوو زله یه ک چه ی له بناگو ی هیناوین، یان له بهر پیگه نینیکی ساده وه ک مه یمون له سه ر یه ک قاچ بهر امبه ر هاو پۆله کانمان بو چهنه د خوله کیک وه ستاندوینان. هه موو ئه وانه وایان کردوو زۆریه مان یان خویندنه مان بو ته واه نه کراوه، یان ئه وه ی ته واییشی کردوو، ئه مپۆ له بواری پسپۆری کاره که ی خویدا .. رهنگه له ناو خیزانه که ییدا.. له وانه یه له گه ل دۆسته کانیدا، به شیوه یه ک له شیوه کان ئه و ر ق و کینه یه ی دوینن به تا ک بکاته وه.

جیگه ی داخه ئیمه راهاتووین چاوه رپی فه رمانی شاقولی و ته لقینی سه رومان بکه ین، جاریک ئه گه ر ریکه وت بوو بیته، ئه گه ر نا نه مانیبیستوووه و نه مانیبنیوه که سیک له خو یه وه وه ک پر واه بوون به پرسه که و هه سته کردن به لیبر سه ر اویتی ده سته شخه ری که ی پۆزه تیفی کردبیته.. هه ربۆ نمونه تا ئه و کاته ی وه زاره تی پوره ده بریاری قه ده غه کردنی لی دانی قوتابی ده رنه کرد، به ده گمه ن نه بیته، نه مانیبنی مامۆستایه ک ئه وه هه سته ی لاجو لی بو ته نها جاریک له گه ل خویدا دار نه با ته پۆل، یان زمانی له جوین و سوکایه تی پیکردن بهر امبه ر هه له یه کی قوتابی بیاریزی، نه مانیبیست مامۆستایه ک له بری به تا لگر دنه وه ی توره یی خو ی به شق و تی هه ل دانی قوتابی، په نا بو به رده وای پی دانی زمانی ئامۆژگاری و رینوینیکردن بیات و له ته ک سه رگیشی و چه قاه و سه یی منالی کدا ئارامی هه بیته و سنگ فراوان و هه ناسه در یژی بیته.

زۆریه ی مامۆستا کان نه ک ته نها به بریاره که ی وه زاره ت بیزار و جار پس بوون، به لگو له رقی بریاره که و به شیواز و میکانیزی ترو له شوینکاتی دیاریکرا ودا په نایان بو لی دانی قوتابی و سوکایه تی پیکردنی بر دووه، وه ک شه ریکی ده روونی، به س له بهر ئه وه ی گوا یه ده بوو بریاره که نه ینی بوا یه و به م چه شنه له که رامه ت و که سایه تی مامۆستا داده به زینن، به بی ئه وه ی ئه و راستیه ی بیننه وه پیش چاویان که نه پۆل به لی دان و فیژاندن کۆنترۆل ده کری و نه قوتابیش به شق فیژده کری، نه که سایه تی ئه ویش به و بریاره له به های دیته خوار، به لگو به ها و سه نگی مامۆستا ئه و کاته داده به زی که ده سته کورت بیته له زانیاری و شاره زایی پسپۆریه که ی یان هه ژارو که م مه عریفه بیته له شیوازه کانی وانه و تنه وه و تیگه یان دنی قوتابی و چۆنیه تی مامه له و ره فتار کردن له گه لیدا.

وا ئه مسالی خویندن ته واه، زۆرمان نه ماوه ده رگای سالی نوی خویندن به سه ر جگه رگۆشه کانمان ده کری ته وه، پیویست ده کات مامۆستا چاوه رپی بریاری له م چه شنه ی وه زاره ت و رینوینی و سه رکۆنه ی سه ره به رشتیاری پوره ده یی نه کات، به لگو بو خو ی بگاته ئه و باوه ر ی که پیویسته به دنیا بینیه کی شارسه تانی و عه قلیکی کراوه و بیر کردنه وه یه کی نوی، چه کدار به گه نجینه ی زانیاری له بواره که ی و درک کردن به گرنگی جوړ و شیوازی ره فتار و مامه له کردن له گه ل قوتابی و قبو لکردنی ره خنه و به سنگیکی فراوان باوه ش بو قوتابیه کانی بکاته وه و به ره و پیری پرۆسه ی پوره ده و فیژکردن بچیت.. ده بی مامۆستا بگاته ئه و یه قینه ی که باوی دارکاری و جوین بارانکردن و سوکایه تی پیکردنی قوتابی نه ماوه، پوره ده و فیژکردن ئه وه نییه که مامۆستا به هو ی ئه و میکانیزمانه قوتابی بی دهنگ و جۆله و پرسیار بکات، به لگو مامۆستای سه ره که وتوو له ویدا ده رده که وئ که قوتابیه کانی چهنه د بزۆز و پر پرسیارن. چونکه هه ر ره فتاریکی له م چه شنه ی سه ره که وتکردنی قوتابی، له نایینده دا رهنگانده وه ی ترسناکو خرابی به سه ر که سایه تی قوتابیدا ده بیته و، له بری ئه وه ی مرۆفیکی به خشنده و دا هی نه ر بیته، کاراکته ریکی شه رانگیز و ئازا وه گپرو توندو تیژی ئی به ره هم دیته، ئه وه ئه گه ر دوا جار له با ری کۆمه لایه تیدا که سیکی لاده ری ئی دروست نه بیته.

* له م رۆژانه دا له فیلمیکی (mbc2) دا که تاییه ت بوو به سیستمی پوره ده و فیژکردنی دۆگما و کلاسیکی کۆمه لگای ئه مریکا به ناوی (عه قله ترسناکه کان) قوتابیه ک ته نها له بهر ئه وه ی له ده رگای نه دا، به شق له لایه ن مامۆستا که ی و

به ریوه به رایه تی له قوتا بخانه فری د رایه دهرهوه... زوری پی نه چوو هه والی کوشتنه که ی له لایه ن چند که سیکه وه به ناو
قوتا بخانه بلاو بووه وه.